

Mitä psalmit ovat?

Psalmit olivat Jeesuksen ja hänen aikalaistensa uskovien laulukirja. Niitä laulettiin alkuseurakunnan yhteisissä kokoontumisissa. Psalmeja on sanottu "pakkosiirtolaisuuden jälkeisen seurakunnan virsikirjaksi". Psalmit ovat alun perin ylistyslauluja, valitusrukouksia ja katumusvirsiä, joita on laulettu kielisoitinten säestyksellä. Tunnetuin psalmien tekijä on Daavid.

Alkujaan psalmit olivat rukouskirja ja Jerusalemin temppelin hymnikokoelma. Vanhimmat niistä syntyivät ennen kirjoitustaidon keksimistä. Useimpia psalmeja on hyvin kauan laulettu ja rukoiltu, ennen kuin ne kirjoitettiin muistiin. Ne jotka kirjoittivat ne muistiin, eivät olleet psalmien runoilijoita, vaan niiden kokoajia. Jotkut psalmeista ovat lainaa muiden Lähi-Idän kansojen, kuten egyptiläisten, kanaanilaisten tai nykyisen Irakin alueen kansojen perinteestä. Israelilaiset muokkasivat noita lauluja vastaamaan omaa uskoaan.

Psalmien kokoelmaa muokattiin ja laajennettiin moneen kertaan, samoinhan on toimittu meidän virsikirjamme osalta. Nykyisen muotonsa psalmit ovat saaneet muutama sata vuotta ennen Kristusta. Lopullisesti Psalmien kirja on koottu noin vuonna 175 eKr. Kokoelman nimi on juuri tuolta ajalta, jolloin psalmit toimivat kreikkaa puhuvan juutalaisen seurakunnan virsikirjana.

Monet hengelliset laulut ovat saaneet sanoituksensa psalmeista. Esimerkiksi onneni on olla lähellä Jumalaa, minä turvaan Herraan, Jumalaani, ja kerron kaikista hänen teoistaan Ps 73:28. Psalmi 126: "Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten korjaavat."

Psalmien kirjassa on 150 laulua, apokryfeistä tunnemme yhden lisää. Psalmit jakaantuvat viiteen osaan, mutta eivät sisältönsä perusteella. Sama runo saattaa toistuakin, kuten psalmi 14 ja 53. Luku 117 on vai parin jakeen mittainen ja on siten Raamatun lyhin luku. Luku 119 käsittää 176 jakeita ja on siten Raamatun pisin luku. Alkukieli paljastaa tuon psalmin juonen: jakeista kahdeksan ensimmäistä alkaa a:lla, kahdeksan seuraavaa b:llä, eli kyseessä on ns. aakkospsalmi. Luku on ryhmiteltyinä kahdeksan jakeen ryhmiin, joista kukin alkaa yhdellä heprean 22:sta aakkosesta. Myös muissa psalmeissa on aakkosten mukaisia järjestelyjä.

Psalmi 118 jää Raamatun lyhimmän ja pisimmän luvun väliin. Se on Raamatun keskimäinen luku, järjestyksessään 595. luku. Sen edellä on 594 lukua ja sen jälkeen 594 lukua.

Psalmi 23 on tunnetuin. Se alkaa sanoilla "Herra on minun paimeneneni, ei minulta mitään puutu. Hän vie minut vihreille niityille, hän johtaa minut vetten ääreen, siellä saan levätä."

Psalmit 39, 62 ja 77 liittyvät Jedutuniin ja on tarkoitettu laulettavaksi hänen mukaansa tai hänen kuorossaan. Psalmit 50 ja 73-83 liittyvät puolestaan kuoronjohtaja Asafiin. Psalmit 42, 44-49, 84, 85, 87 ja 88 on omistettu "Korahin

pojille". Toinen aikakirja 20:19 antaa ymmärtää, että he muodostivat korahilaisten laulajien johtoryhmän.

Psalmien sisältö

Psalmeissa kuvastuvat Jumalan kansan vaiheet läpi aikojen. Välillä olemme Abrahamin seurassa. Sitten taas Egyptistä lähdön tapahtumat opettavat meille luottamusta Jumalaan. Otsikoissa kerrataan Daavidin elämänvaiheita. Leimaa antavana piirteenä on jatkuva kamppailu. Aina on ollut vastustusta. Jumalan kansan vaellus ei ole ollut koskaan helppoa.

Psalmien kirjoista muodostuva Jumala saattaa olla hyvin erilainen, kuin meidän ajatuksemme hänestä. Tällainen on tarkoitettu pysähtymispaikaksi meille. Jumala on sama aina ja iankaikkisesti, eikä psalmeissa luotu kuva Jumalasta ole mitenkään vanhentunut. Erityisen vaikeita meille ymmärtää ovat ne psalmit, joissa rukoillaan vihollisen tuhoa väkivaltaisain tavoin. Samoin ne, joissa korostetaan omaa hyvyyttä tai synnittömyyttä. Raamatusta tulee lukea kokonaisuuksia, jotta voimme ymmärtää Jumalaa oikealla tavalla ja sillä tavalla, kuinka hän on halunnut meidän ymmärtävän Häntä.

Psalmit voidaan jakaa erilaisiin lajityyppeihin:

Kiitospsalmeissa kiitetään Jumalaa. Esimerkiksi psalmit 30, 103 ja 116. Valituspsalmeissa itketään sairautta tai sotaa. Valituspsalmeista löytyy sekä yksittäisen henkilön että yhteisön valituksia. Esimerkiksi psalmit 51 ja 102.

Ylistyspsalmeissa ylistetään Jumalan suuruutta. Esimerkiksi psalmit 100, 104 ja 150.

Kuningaspsalmit on omistettu Israelin kuninkaalle tai Messiaalle. Esimerkiksi psalmit 72 ja 110.

Matkalauluja laulettiin juhlakulkueissa. Esimerkiksi psalmit 120-134.

Vanhan kirkon ajoilta tunnettiin seitsemän katumuspsalmia: Psalmit 6; 32; 38; 51; 102; 130; 143. Psalmien seitsenluvun on katsottu viittaavan niihin seitsemään tapaan, jolla syntinen tulee anteeksiantamuksesta osalliseksi. Nämä ovat vanhakirkollisen käsityksen mukaan kaste, marttyyrikuolema, almut, valmius itse antaa anteeksi, erehtyneen käännäyttäminen, ylitsevuotava rakkaus ja rippi. Uskonpuhdistus korjasi nämä vanhan kirkon aikaiset harhakäsitykset.

Osa psalmeista on tulkittu myös messiaanisinä ennustuksina, muun muassa Psalmi 22 sisältää Jeesuksen sanat ristillä: "Jumalani, Jumalani, miksi hylkäsit minut?". Messiaasta kertovia psalmeja: Ps 2; 8; 16; 22; 24; 40; 47; 69; 72; 89; 96; 110; 145. Näitä on pidetty messiaanisinä psalmeina. Joku on laskenut, että yksityiskohtaisia profetioita Jeesuksesta Messiaana on psalmeissa yli 50.

Luther jakoi psalmit profeetallisiin, opetus-, lohdutus-, rukous- ja kiitospsalmeihin. Psalmien lokeroiminen ei kuitenkaan ole helppoa, niin yksilöllisiä ne ovat. Lutherille psalmit olivat Raamatun tärkeimpiä kirjoja, Vanhan testamentin "lempikirja".

Jeesus ja psalmit

Psalmeja on tutkittu rabbiin kammioissa papyrusrullista ja laulettu pääsiäisateriaalla tuhansien vuosien ajan. Niin tekivät Jeesus ja opetuslapsetkin. Ensimmäisten kristittyjen tapaa käyttää psalmeja voi etsiä Uudesta testamentista alaviitteitä seuraamalla.

Matteus mainitsee evankeliumissaan usein, että kaikki tapahtui, jotta kävisi toteen, mitä Herra on profeettain suulla ilmoittanut (Matt 1:23; 2:5,15,17,23; 3:3). Matteuksen evankeliumissa monet kohdat viittaavat Psalmeihin.

"Hän pelastaa kansansa sen synnistä" (Matt 1:21) viittaa Ps 130:8:aan.

Itämaan tietäjät aarteineen (Matt 2:11) toteuttivat messiaanisen psalmin lupausta: kuninkaat tuovat lahjoja (Ps 72:10).

Kun Jeesus kastettiin, kuului taivaasta ääni: *"Tämä on minun rakas Poikani"* (Matt 3:17). Siinä toteutui Ps 2:7:n profetia: *"Sinä olet minun poikani, tänä päivänä minä sinut synnytin."*

Kiusaaja (Matt 4:6) vetosi Ps 91:11:n sanoihin: *"Hän antaa enkeleilleen käskyn varjella sinua."*

Vuorisaarnan autuaaksi julistuksista ja Isä meidän -rukouksesta löydämme monia viittauksia psalmeihin.

Jeesuksen ratsastaessa Jerusalemiin huudettiin Hoosianna Ps 118:25:n sanoilla (Matt 21:9).

Jeesus on myös se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät (Matt 21:24; Ps 118:22).

Juudas söi Jeesuksen pöydässä ja kuitenkin kääntyi häntä vastaan (Ps 41:10; Matt 26:23).

Kiitosvirtenä ennen Getsemaneen lähtöä laulettiin Ps 113-118 (Matt 26:30).

Jeesus tuomittiin kuolemaan (Matt 26:64-65), kun hän sovelsi julkisesti Ps 110:1:n sanoja itseensä.

Ps 22:n ja Jeesuksen kärsimyskertomuksen väliset yhtäläisyydet ovat puhuttelevia.

Lisäksi Luukas kertoo Jeesuksen lausuneen viimeisinä sanoinaan juutalaisille lapsille opetetun iltarukouksen: *"Sinun käsiisi minä uskon henkeni"* (Luuk 23:46; Ps 31:6).

Johannes (Joh 20:9) viittaa ylösnousemuksen jälkeen Ps 16:10:een.

Ratkaisevaa ei ole, milloin Psalmit ovat syntyneet tai kenen kirjoittamia ne ovat. Tärkeintä on, että psalmien runojen säkeet synnyttävät ja vahvistavat uskoamme Jeesukseen, Herraamme. Niiden kanssa voimme samaistua iloon tai suruun, mutta myös laulaa ja ylistää Jumalaa pelastuksen sanomasta.